

มนตรี ประดิษฐ์ผล 2553: ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำและ
สิ่งแวดล้อม ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม) สาขาวิชาการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D 122 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจสังคม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำของ
ชุมชน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 9 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและ ศึกษาระดับการมีส่วน
ร่วมในการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการ
ลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม การศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ประชากร
ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 315 ครัวเรือน จากจำนวน
1,475 ครัวเรือน ระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2552 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ t-test และ
F-test ซึ่งกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 62.90 มีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ
35 ปี ร้อยละ 28.60 ได้รับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 93.00 และอิสลาม ร้อยละ
7.00 ประชากรเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนร้อยละ 37.50 อาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไปร้อยละ 25.10 รายได้เฉลี่ย
ของครัวเรือน เท่ากับ 14,778.08 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายประมาณ 12,396.44 บาทต่อเดือน การได้รับข้อมูล
ข่าวสาร ร้อยละ 82.90 ความถี่ในการได้รับข้อมูลเฉลี่ย 3.14 ครั้งต่อเดือน การได้รับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้ง
ในรอบปีที่ผ่านมา มีการใช้ประโยชน์ดินทำคันดินกั้นน้ำ ร้อยละ 20.60 ประชากรมีที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ
63.50 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยร้อยละ 59.50 ใช้น้ำดื่มและน้ำใช้จากการประปานครหลวงร้อยละ
59.70 และ การใช้น้ำดื่ม น้ำใช้จากแหล่งน้ำธรรมชาติร้อยละ 41.90 ไม่มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนดื่ม ร้อยละ 78.10
การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนสวนสาธารณะร้อยละ 24.40 ในเรื่องการจัดการ
สิ่งแวดล้อมนั้น น้ำทิ้งจากกิจกรรมในครัวเรือน ปล่อยสู่แม่น้ำ ลำคลอง ร้อยละ 57.70 ส้วมในครัวเรือน ร้อยละ
98.78 เป็นส้วมซึม และมีการกำจัดขยะโดยใช้บริการเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ร้อยละ 74.40

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีเพียง 3
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ระดับการมีส่วนร่วมใน
การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นข้อเสนอแนะในการวิจัย เป็นแนวทาง
ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม การฝึกอบรมที่สอดคล้องกับ
อาชีพ และกลุ่มสมาชิกของชุมชน

ลายมือชื่อนิติสด

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก